

Másképpen a biztonságról – Police Café Pécs

Napjaink globalizálódó világában a transznacionális biztonsági kockázatok és veszélyek¹ felerősödésével egyidejűleg, jelentősen megnövekedett a biztonságosabb, élhetőbb közösségek iránti társadalmi igény.

A közösség biztonságának – avagy a biztonságos, élhető közösségnek – a védelme közös társadalmi felelősség. A biztonság védelmében alapvető szerepe van a rendvédelmi szervek permanens jogalkalmazói tevékenységének, ami nem nélkülözheti azonban a civil szervezetek és az állampolgárok segítő támogatását.

Évtizedek óta elterjedt nézet Magyarországon, hogy a (köz)biztonság fölötti örökös elsősorban, ha nem kizárólagosan, a rendőrség felelőssége. Ez a felfogás persze nagyon kényelmes a civil társadalomnak, mindamellett hatalmas felelősséget helyez a rendőrség vállára. S akárhogy igyekszik is egy ország rendőrsége, egyedül nem lehet képes ennek a lehetetlen feladatnak megfelelni. Az emberek mégis minden apró-cseprő bajukra a rendőrtől, a rendőrségtől remélnék, mégpedig lehetőleg hathatós és azonnali megoldást.

Mi az a World Café?

2008-ban hallottunk először a World Caféről, erről a közösségfejlesztő módszerről. Egy kollégánk hozta haza a hírét Belgiumból. Közelebbről akkor találkozott vele, amikor az ottani, akkorra a demokratizálódás útján már igen csak előrehaladott, megreformált rendőrségnél tett látogatást a Cpol Exchange program keretében. A belga rendőrség alkalmazta a módszert Police Café néven. Hogy mit is jelent pontosan maga a szó, azt a The World Café Community honlapján² bárki megnézheti. Itt tájékozódhatunk a szabadon használható módszerről. Csak ahhoz ragaszkodnak kitalálói és fejlesztői, hogy ha bárki bárhol a világon alkalmazza, nevezze meg a pontos forrást, illetve kéri, küldjön el nekik egy rövid, akár fényképekkel illusztrált leírást

¹ Vö. a Magyar Köztársaság biztonság- és védelempolitikájának alapelveiről szóló 94/1998. (XII. 29.) OGY határozat 2. pont.

² <http://www.theworldcafecommunity.org/>

arról, pontosan mikor, ki, hol és mire használta. Így jön létre fokozatosan a The World Café Community jóvoltából egy közös tudásmegosztás, amely egyrészt világgá viszi a hírét-nevét magának a módszernek, s ezáltal terjeszti, másrészt pedig ismertté teszi azokat a közösségeket, amelyek így igyekeznek közelebb jutni saját problémáik feltáráshoz, illetve elindulni e problémák megoldásának útján is.

Pontosan egy évvel ezelőtt gondolkodtunk arról *A változó rendezet akтуális kihívásai* című rendezettudományi konferencián, hogy érdemes lenne a Café módszerével próbálkozni Pécsen, s papírra is vetettük elképzeléseinket.³ Itt írtunk először a World Caféről, erről a világszerte ismert és használt, egyébként zseniálisan egyszerű eljárásról, amelynek határozott protokollja van, és ami nem lényegtelen: meglehetősen olcsó. A kivitelezésnek vannak ugyan bizonyos költségei, az igények függvényében. Az alapelveknek megfelelő kellemes környezet kialakítása és a minimális vendéglátás (kávé, víz, rágsálnivaló) költségei mellett elsősorban a moderátorok és asztalgazdák felkészítő képzésére kell áldozni, ami azonban hosszú távon feltétlenül megtérülő befektetés.

Eddig még sehol sem volt alkalmunk kipróbálni, hiszen ez nem tantermi módszer, hanem egy működő, működőbbé teendő közösség kell hozzá. Pécsen ez most adott volt. A kettős moderálás is működött, ami egyébként általánosan elfogadott a Cafében. Így egyszerre többféle nézőpontot is képviselhettünk: egy helyi polgár és egy messziről jött ember; egy férfi és egy nő; egy rendőr és egy civil tudta hozzáadni a saját értékeit a beszélgetések kiteljesítéséhez.

Különösen azért nagyszerű ez a módszer, mert a helyi kollektív bölcsességet és az együttműködést lehet működésbe hozni a nehézségek feltárára, elemzésére. A problémával – Pécs biztonságosabbá, élhetőbbé tételével(?), bár elsőként azt a kérdést is tisztázni kellene, hogy ez valóban probléma-e – mindenképpen foglalkozni kell. Ez nem elodázható, ám kívülről-felülről nem lehet rá megoldást adni. Különben is: senki sem szokott örülni, ha jön valaki, aki megmondja a tökéletes megoldást, vagy legalábbis úgy tesz, mintha tudná. Éppen az a lényeg, hogy nincs egyetlen recept, azt senki nem írhatja föl! A Café módszere azt vallja, hirdeti és bizonyítja: a megoldásokat csakis helyben, közösen lehet megalkotni! Ehhez azonban le kell ülni beszélgetni közös dolgainkról, problémáinkról. Ehhez találtunk most támogató hátteret Pécsen.

³ Gaál Gyula – Molnár Katalin: Ami elromolhat, az el is romlik? A média szerepe a biztonságos, élhető közösségek formálásában. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XIV. Pécs, 2013, 131–140. o.

Police Café Pécs

A magyar rendőrségen belül eddig egyedülálló kezdeményezés elsődleges célja a civilek minél szélesebb körű bevonása a biztonság megteremtésébe és fenntartásába. Szeretnénk elfogadottabbá tenni azt a nézetet, hogy a biztonság, az élhetőbb közösségek megteremtése és működtetése nem csak rendőrségi feladat. Azzal, hogy a rendőrség minél szélesebb körben igyekszik bevonni a civileket is a biztonságért való közös aktivitásba, éppen azt akarja (végre) üzenni: egyedül nem megy, ő is csak egy, persze kiemelten fontos szereplője ennek az együttműködésnek. Ám ha már kiemelt szerepe van, ez elől nem menekül, hanem élére áll a kezdeményezésnek. S ha a megoldás a bajok okainak feltárásában van, akkor miért ne éppen egy innovatív problémafeltáró módszerrel, amelynek a neve: Police Café Pécs.

A pécsi rendőrök azt mondták: – Jöjjetek, kedves pécsiek, közületek is első körben azon állami és civil szervezetek, intézmények képviselői, akik a rendőrséggel együtt vállaltok feladatokat és az azokkal együtt járó felelősséget, hogy valamennyien egy biztonságosabb, élhetőbb Pécsset mondhassunk magunkénak!

A World Café remek eszköze a kezdeményezőkézség kifejezésének, s így a rendőrség végre nemcsak követője lehet az eseményeknek, hanem irányítója a biztonságot növelő folyamatoknak. Például azzal, hogy az első Café a civileké volt, mindjárt nyilvánvalóvá tette, hogy szolgáltatásait nekik nyújtja, értük és velük dolgozik a biztonságosabb, élhetőbb Pécs megteremtésén. Ahogy egy évvel ezelőtt, most is úgy gondoljuk, hogy Pécssett semmivel sem rosszabb az élet és az azt markánsan meghatározó biztonság, mint korábban volt. Az objektív tények, a statisztikák is ezt mutatják. Hogy ez ne csak papíron legyen így, hanem a helyiek is így érezzék, azon kell és érdemes dolgozni.

Pontosan ezt gondolták a pécsiek is, amikor elindították ezt a programot. A másodlagos és egyáltalán nem titkolt céljuk pedig az, hogy úttörőként a World Café módszertanát idehaza is minél szélesebb körben, akár a civilek között is terjesszék. A kipróbálás után ugyanis vallják, hogy ez az innovatív konzultációs forma sokkal hatékonyabbá tudja tenni a részt vevő partnerek közötti kommunikációt és együttműködést bármilyen gond okainak pontos és részletes feltérképezésében. Ha mindez még jó szervezéssel is társul – amire most Pécs iskolapéldát mutatott –, akkor szinte semmilyen probléma megoldása sem vész többé az elképzelhetetlenül távoli jövőbe.

Felkészülés a Police Caféra – A rendőrök képzése

A képzés célcsoportja a Pécsi Rendőrkapitányság rendőrörseinek parancsnoki és körzeti megbízotti állománya, összesen tizenöt fő volt. A 2014. május 12-én megtartott egész napos képzésen rajtuk kívül jelen volt a megyei rendőrőrfőkapitány, a városi rendőrkapitány, a megyei és városi bűnmegelőzési osztályvezető, a megyei sajtószóvivő és sajtóreferensek is.

A képzés közvetlen célja a rendőrök felkészítése azoknak a Police Caféknak a lebonyolítására, amelyek 2014. június 2. és 5. között négy pécsi városrészben zajlottak.

A képzés tartalma két részre osztható. A nap első részében sikerült egy asztalhoz ültetni a projektben részt vevő szakembereket és vezetőiket, és a képzés során megtanulandó problémafeltáró módszert mindjárt kipróbálva feltérképezni a célcsoportban meglévő elvárásokat és fenntartásokat a projekttel kapcsolatban. Ennek a folyamatnak aktív részesei voltak a helyi felső vezetés tagjai és a projektgazda is, akik ily módon képet kaphattak az állomány erőforrásairól, és megtehették a maguk közvetlen hozzájárulását: kifejezhették vezetői elkötelezettségüket a projekt iránt, támogatásukat és felelősségüket a projekt végrehajtói irányába. Ezáltal közvetlenül is motiválhatták az állományt a program minőségi megvalósítására. Meggyőződésünk, hogy ez az egyik nagyon lényeges garanciája lehet a program sikeres megvalósításának. A nap második felében a résztvevőkben rejlő szakmai tapasztalatokat, helyismeretet, kreatív ötleteket, személyes készségeket felszínre és játékba hozva csoportmunkában határozottan körvonalaztuk a június elején lebonyolítandó Cafék tartalmi és formai kereteit.

A képzésen feldolgozott, a fórumok szervezéséhez nélkülözhetetlen adalékokkal szolgáló *témakörök* a következők voltak: a fórumok lehetséges helyszínei városrészenként és azok kiválasztásának szempontjai; a fórumokra meghívandók köre; a fórumokon felvetendő és megvitatandó kérdések, problémák kiinduló- és csomópontjai; az ideális rendőr asztalgazda készségei, a tőle elvárható kívánalmak megfogalmazása, a számára szükséges módszertani fogások; a fórumok helyszínén szükséges minimális körülmények, eszközigény. Ezekről sajátos „jegyzőkönyvek” készültek, amelyek tulajdonképpen a csoportmunkák eredményeit bemutató, flipchart táblára írt és rajzolt prezentációk voltak.

A képzés haszna, hogy a rendőrök a Caféhoz hasonló helyzetben egyrészt saját élményként is kipróbálhatták a résztvevői szerepeket, megélhették a rendhagyó problémafeltáró beszélgetések hangulatát és dinamikáját. Ez sok

félreértést és ellenérzést tisztázott bennük. Másrészt pedig gyakorolhatták magukat az asztalgazda szerepében, s módszertani segítséget kaptak az asztalgazda prezentációjának összeállításához is. A képzés végén összefoglalták a szerzett ismereteket, rövid reflexiók során elmondhatták benyomásaikat, érzéseiket a projekttel és a felkészítő képzéssel kapcsolatban, és kézhez kapták a módszer leírását tartalmazó kézikönyvet.

A képzésen zajló ötletbörzén *fontos javaslatok* születtek, amelyeket a projekt vezetői a sikeres lebonyolítás érdekében fel is használtak. Ilyenek voltak a következők:

A képzés után és még a sajtónyilvánosság, illetve a Cafék megtartása előtt a projektbe bevont rendőrök egy kötetlen beszélgetésre ismét találkoztak a vezetőikkel. Itt elmondhatták a képzésről szerzett benyomásaikat, feltehették a még esetlegesen felvetődő kérdéseiket. Az erre fordított egy-másfél óra nagy motiváló erőt jelentett a számukra, hiszen informálisan is jelezte: nincsenek magukra hagyva az új helyzetben, fontos a véleményük, elégedettségük, és vezetőik nyitottak a gondjaikra is. Ezen a találkozón véglegesült az egyes városrészekben megrendezendő Caféokra meghívandók köre, a részükre kiküldendő meghívók szövege, a rendezvények helyszíne. Ez a szervezésben sok hasznos és praktikus segítséget jelentett, és még elkötelezettebbé tette a kollégákat.

A Cafék után javasoltuk értékelést tartani a projektben részt vevő rendőr kollégákkal, kérve a visszajelzéseiket, meghallgatva a tapasztalataikat és a véleményüket, illetve összegyűjteni további javaslatokat és ötleteiket az esetleges folytatásra.

A projekt sajtózásának szempontjai között kulcskérdés volt a projekt találo megnevezése. A képzésen született meg a Police Café Pécs javaslat, amely aztán következetesen a projekt nevéként maradt és marad is használatban. Az elnevezés közvetve kapcsolódik az Országos Rendőr-főkapitányság és a Nemzeti Bünt megelőzési Tanács párhuzamosan futó, bár más tartalommal és módszerrel működő *Police Coffee – Egy csésze kávé a bünt megelőzésért!* nevé projektjéhez is.⁴

A Police Café megvalósítása

A Café megvalósításának kereteit a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság a Nemzeti Bünt megelőzési Tanács által 2014-ben kiírt pályázaton elnyert há-

⁴ A leírást lásd itt: <http://www.bunmegelozes.info/?q=hu/node/48>

rom és fél millió forintos támogatásból fedezte. A projekt címe: *A biztonságosabb Pécsért*, s ennek egyik pillére volt a közösségi rendőrök felkészítő képzése és a Police Café Pécs című rendezvénysorozat lebonyolítása.

A Café módszertana szerint a négy városrész közbiztonságáért valamilyen módon felelős szakembereket (16-16 főt) hívott meg a rendőrség egy rendhagyó és innovatív beszélgetésre. Az alkalmanként összesen három-négy óras együttlét a World Café alapelvei szerint kellemesen kialakított környezetben, a résztvevőket aktivitásra ösztönözve, az összejövetel célját egyértelműen és pontosan tisztázva, az asztalgazdák segítségével és irányításával mindvégig a lényegre koncentrálni, a rendelkezésre álló információkat és tapasztalatokat egymással megosztva, az összefüggéseket és az ellentmondásokat is feltárva, az eredményeket minden résztvevő számára láthatóvá téve és összefoglalva működött.

A Cafék 2014. június 2. és 5. között négy kellemes pécsi helyszínen zajlottak. Az első napon a modern Zsolnay kulturális negyed, a második napon a Gandhi Gimnázium és Kollégium, a harmadik napon az Apáczai Csere János Nevelési Központ, a negyedik napon pedig a Bánki Donát Utcai Általános Iskola adott otthont a Police Cafének, amelyet a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság és a Pécsi Rendőrkapitányság rendezett. A megyei jogú Pécs négy városrészében: a Belvárosban, Gyárvárosban, Kertvárosban és Uránvárosban az ott dolgozó rendőrök és a biztonságért felelős állami és civil szervezetek meghívott képviselői (a négy nap alatt mintegy ötvenen) ültek le az adott területtel kapcsolatos közbiztonsági helyzet és a legsürgősebb problémák feltérképezésének szándékával.

A Police Café asztalgazdái képzett, tapasztalt és nagyon nyitott, kommunikatív helyi rendőrök voltak, akiknek az volt a szerepük, hogy a színes, azaz a különböző szakterületeket és szervezeteket képviselő meghívottakból álló asztaltársaságok beszélgetéseit moderálják, az elhangzottakat összefoglalják, strukturálják, majd az így feldolgozott témákról kreatív prezentációkat készítenek és adjanak elő.

Fantasztikus volt látni a rendőrök átváltozását: ahogyan a kezdeti kételyekből meggyőződések keletkeztek, talán újrateremtődött valami rég elveszettnek hitt elkötelezettség a rendőri munka iránt, s visszatérni látszott a helyenként bizony igencsak megtépázott motivációjuk is. Az asztalgazdai szerep napról napra hozta felszínre a fiatal rendőrökben rejlő kreativitást és fantáziát. Ahogyan vezették, terelték az asztaltársaságok beszélgetéseit és vitáit, ahogyan lényeglátásukkal és céltudatosságukkal strukturálták és összegezték az eredményeket, ahogyan ötletes, színes, rajzos prezentációikban mindezt

előadták, ahogyan kérdeztek, hozzászóltak, válaszoltak, abban valódi emberi értékeket tudtak megjeleníteni. Itt kell megjegyezni, egyáltalán nem mellékesen, hogy a rajzolásból leginkább tartó kolléga készítette a legszemléletesebb prezentációkat. Már az első alkalommal felszínre törő kreativitása nyomán megszületni látszott az úgynevezett police art műfaja. Ezek a rajzok ihlették meg a tanulmányunk zárórészében ismertetendő biztonsági model-
lünket is.

Az egyes prezentációkat a Café moderátorai összegezték. Ily módon a konzultáció eredménye minden résztvevő számára láthatóvá és áttekinthetővé vált, s nagy érdeklődés is kísérte az előadásokat, hiszen mindannyiunk munkája mögöttük volt. Az elmondottak kézzelfoghatóan, mintegy jegyzőkönyvként szolgálnak ahhoz, hogy az azokba foglalt problématerképeket az adott városrész őrsparancsnokai akár konkrét helyi közbiztonsági stratégiájuk kiindulópontjául használhassák. A flipchartokra rajzolt vázlatokat a rendőrök a Café végén magukkal is vitték.

A Café hangulata egyértelműen kellemes volt. Ezt részben a Café alapelveinek megfelelően kialakított harmonikus környezet okozta, de sokkal jelentősebb szerepe volt benne magának a módszernek, illetve a módszer által nagyon hamar beindított nyitott, őszinte, partneri kommunikációnak és együttműködésnek, amely a fantázia és a kreativitás felszabadultságával párosulva tette hatékonyá a problémafeltárást. A résztvevők köszönték a lehetőséget, menet közben és távozáskor önkéntelenül is kifejezték, hogy milyen hatékony és innovatív módszerrel dolgozhattak, amelyben nagyon jól érezték magukat. Sokuknak szerencsére ez a fajta együttműködés természetes volt, de akadtak köztük olyanok is, akiknek sikerült újdonságot és talán nem túlzás azt remélni, hogy példát is mutatni. Ezt a beszélgetések végén egyértelműen vissza is jelezték. Köszönjük, hogy kíváncsiak voltak, eljöttek, s hagyták magukat gyözködni! Nélkülük ez a rendezvénysorozat – felkészült házigazdák, kellemes helyszínek, kitűnő módszer ide vagy oda – természetesen nem jöhetett volna létre. A vendégek azt is hangsúlyozták, mennyire örülnek annak, hogy mindezt a rendőrség kezdeményezte, és remélik, hogy a folytatás nem várat sokáig magára. A jelen lévő meghívott civilek láthatták, hogy a rendőrségnek ilyen arca is van, és milyen jó, hogy ezt végre ilyen egyértelműen látni lehet! Szintén örömteli, hogy nemcsak a meghívott vendégek, de a rendőrök is óráról órára egyre jobban érezték magukat a szerepben, testhezállónak tartották az egész helyzetet. A Cafék után az összes részt vevő szervezet egy írásos köszönőlevelet és emlékeztetőt is kapott a szervezőktől, hogy ezzel is nyomatékosítsák a beszélgetések konklúzióit.

A Café közvetlen célja tehát interaktív, kreatív rendőr-civil párbeszéd Pécs négy városrészében az ott dolgozó rendőrök és a biztons gert felelős állami és civil szervezetek képviselői köztt az adott területtel kapcsolatos közbiztonsági helyzet és a legsürgősebb problémák minél pontosabb és részletesebb, több nézőpontú felt rkepez sének szándékával.

A Café közvetett célja ennek az innovatív konzultációs módszertannak a megismertetése és minél szélesebb körben való elterjesztése. Ezáltal annak ösztönzése, hogy a Pécs biztonságosabbá, élhetőbbé t tel ert tenni akar k és az arra kötelezett szervezetek egymásra találjanak, és ne csak a közbiztonságot érintő problémákat, hanem a k ztt k lévő összefüggéseket is pontosan felt rkepez k. Csak ha ez, illetve a problémák okainak feltárása is megtörténik, akkor lehetséges egyértelműen beazonosítani, kiknek a dolga a kérdés kezelésének megtervezése, a felelős döntéshozatal, illetve a problémamegoldás kivitelezése.

A Café közvetlen haszna, hogy az ily módon összegyűjtött információkra alapozva a helyi rendészeti szervezet célzottabban tudja megtervezni és megszervezni a szükséges beavatkozásokat, intézkedéseket. *A Café közvetett hasznak nt* pedig az remélhető, hogy az ily módon megszólítottak valódi partnerként, a saját szerepüket és felelősségüket is felismerve jobban, aktívabban bevonódnak a helyi problémák feltárásába, elemzésébe, s ezen keresztül idővel azok megoldásába is. A rendőrség nem kelti azt a látszatos, hogy minden közbiztonsági probléma megoldásának   az egyedüli letéteményese. Sokkal inkább törekszik arra, hogy a megoldás felé vezető első lépések egyikeként ezekkel az általa kezdeményezett és moderált problémafeltáró beszélgetésekkel, Caf kkal – természetesen sajátos szakértelmére támaszkodva – segítse az adott településrész és ezen keresztül az  g sz város biztonságának javítását, egy élhetőbb, biztonságosabb Pécs megteremtését.

Ki kell emelni, hogy *a projekt fenntarthatósága* kizárólag akkor megoldható, ha a módszer megtanulása és kipróbálása nem marad meg egyszeri alkalomnak, hanem azt folyamatosan frissen tartják, s t tovább fejlesztik. Előnye, hogy rugalmasan alakítható az éppen aktuális környezetéhez, szereplőkhöz és a feldolgoz nd  t m kh z, probl m kh z. Ha a meghívottakat r szoktatjuk a beszélgetések efféle kellemes és főleg hatékony módszerére, akkor sokkal gördülékenyebbé válhat az együttműködés, ki sem alakulnak, vagy ha mégis, könnyebben tisztázhatók egyes félreértések, ellentmondások vagy ellentétek, s idővel akár m g a l tszologos ellen rdekelts gek, sztereotípiák, el t letek, egymásra mutogat sok, felel ss g h rít sok is csökkenthetők lesznek. Mindezek hatására javul a párbeszéd, hatékonyabbá válik a

helyzetek észlelése, a problémák vállalása, a döntéshozatal és a problémamegoldás. Egy szóval fejleszthető a közösség elkötelezettsége a saját biztonsága, élete, sorsa iránt.

A Cafékon a következő javaslatok születtek:

Annak érdekében, hogy ez az egyedülálló kezdeményezés semmi mással ne legyen összehasonlítható, ajánlatos a projektet következetesen Police Café Pécs elnevezéssel emlegetni. Ily módon garantálható, hogy a pécsi modell megkerülhetetlen hivatkozási alap, viszonyítási pont legyen bárkinek, aki ezt a módszert a rendőrségen belül használni szeretné.

A Police Café módszer terjesztése alapvető érdeke lenne nemcsak a rendőrségnek, de a civil társadalomnak is. Kívánatos lenne tehát a módszert a rendőrség belső fórumain minél szélesebb körben közhírré, közkinccsé tenni. Azt is felajánlhatja Pécs rendőrsége, hogy szívesen bemutatja és megtanítja bárkinek, akit érdekel.

A Police Café Pécs sajtónyilvánossága a kezdeti nehézségek ellenére, ha lassan is, de beindult. Célszerű erre különösen nagy gondot fordítani, mert a kezdeményezés esetleges félreértése, félremagyarázása sokkal több kárt okozhat, mint amennyi hasznot általa remélni lehet. Ennek egyik eszközeként kívánjuk használni jelen, a pécsi biztonsági modellt bemutató, elemző, értékelő, tudományos igényű tanulmányunkat is. Ezúton köszönjük a *Belügyi Szemle* főszerkesztőjének a téma befogadását, és hogy személyesen is megtisztelte a Café első állomását.

Eredmények és gyermekbetegségek

Azt sem szeretnénk elhallgatni, lévén hogy kísérleti projektről van szó, természetes, hogy a próbajarat idején a sikerek mellett sok gyermekbetegség is felszínre bukkant. Ezek áttekintésére 2014. június 6-án a Pécsi Rendőrkapitányságon egy két és fél órás közös értékelésen került sor. Az értékelés minden projekt nélkülözhetetlen eleme, hiszen a konkrét tapasztalatokon keresztül egyértelműen láthatóvá teszi az elért eredményeket, és segít rávilágítani az esetleges problémákra, a lényeges pontokra, amelyeken változtatni kell.

Fontos kiemelni, hogy az értékelésen a Café rendőr asztalgazdái mellett részt vett a megyei rendőrfőkapitány, a városi rendőrkapitány, a megyei bűnmegelőzési osztályvezető mint projektgazda, a Café rendőr moderátoraként közreműködő megyei hivatalvezető, a Café civil moderátora és a felkészítő

képzések trénera, valamint a Pécsi Rendőrkapitányság négy városrészének őrsparancsnokai. A felvetett kérdések a következők voltak:

A Café egyértelmű eredményei közé tartozik, hogy

- a módszer innovatív mivolta érdeklődést váltott ki a meghívottakból, és ezáltal konkrét kérdések megvitatására, hatékony problémafeltárássra adott lehetőséget;
- a rendezvény a rendőrség szerepének tisztázásában nagy segítséget jelentett a civileknek. Fokozottan és hitelesebben tudta megmutatni a rendőrségnek a helyi közbiztonság megteremtésében, megőrzésében játszott szerepét, elkötelezettségét;
- a rendőrség sok olyan információ birtokába juthatott, amelyekre másképp nem tehetne szert;
- a kötetlen, ám mégis moderált beszélgetések során a résztvevők között személyes ismeretségek, kapcsolatok alakultak ki és erősödtek meg, ami segít helyreállítani és növelni a rendőrség és a civilek közötti bizalmat;
- az asztalgazdai szerep lehetővé tette a rendőrök személyes kommunikációs készségeinek fejlődését, ezeket a hétköznapi munkájukban is felhasználhatják. A képzésbe fektetett energia tehát hosszú távon is hasznosul.

A rendőri vezetés számára is hasznos lehetőségek kerültek felszínre, és konkrét ajánlások is születtek, úgymint

- alkalom volt köszönetet mondani a részt vevő rendőrök aktivitásáért, hozzáállásáért, szakszerűségéért, ami a kollégák hosszabb távú motiválásának kiváló eszköze;
- nemcsak hangsúlyozható, de demonstrálható volt az őszinte helyzetfeltárás és -értékelés fontossága;
- a módszer innovatív jellegének hangsúlyozása növelte a megyei rendőr-főkapitányság és a városi rendőrkapitányság presztízsét mind a szakmán belül, mind a civilek körében;
- a módszer hírértékének fokozása, a helyi és az országos média érdeklődésének felkeltése és korrekt tájékoztatása továbbra is kiemelt feladat.

Itt kell megjegyezni, hogy a projekt nem jöhetett volna létre, ha a megyei rendőr-főkapitányság és a városi rendőrkapitányság vezetői nem állnak teljes mellszélességgel a kezdeményezés mögött. A projekt kezdetétől a zárásáig nemcsak formálisan, de informálisan is támogatták, segítették a rendőröket. Zöld jelzést adtak a pályázatnak, megszervezték számukra a képzést, amelyen maguk is részt vettek, minden fontos kérdésben (például a helyszínek és

a meghívottak gondos kiválasztása, a megvitatandó konkrét problémák megnevezése) kikérték a véleményüket, valamennyi rendezvény helyszínén, amennyit csak tudtak – volt, hogy elejétől a végéig –, aktívan jelen voltak, és végül, az ötödik napon egy közös értékelésre összehívták a projekt összes résztvevőjét, megköszönve mindenki egész hetes áldozatos és színvonalas munkáját. Mert ők már tudják: csakis így teljes a kép. Ez bizonyítja, hogy mindannyian magukénak érzik az ügyet, és nem csak egy teljesítendő feladatnak tekintik a feladat-végrehajtást. A Café moderátoraiként pedig ezúton is köszönjük az irántunk mutatott feltétlen bizalmukat, ahogyan ránk bízták magukat, s hittek abban, hogy ez a kísérlet sikerre ítéltetett.

Kívánjuk, hogy a Café-sorozatnak ez a projekt összes közreműködője részvételével zajló kötetlen értékelése-elemzése legyen példa minden projektgazdának! A projektek elejétől a végéig folyamatos vezetői támogatást, törődést élvező végrehajtó kollégák ugyanis sokkal inkább képesek megőrizni motiváltságukat, hiszen látják, hogy visszajelzéseiket, tapasztalataikat és véleményüket meghallgatják és fel is használják, további javaslataikat és ötleteiket az esetleges folytatásra vonatkozóan összegyűjtik és alkalmazzák.

Pontokba szedve közreadjuk *a gyermekbetegségeket is, hogy tanulni lehessen belőlük*. A Café szervezésével kapcsolatos első gyakorlati tapasztalatok ugyanis sok olyan részletet is láthatóvá tettek, amelyekre a jövőben sokkal jobban oda kell figyelni. Ilyenek voltak a következők:

- Indokolt a meghívottak körének körültekintőbb kiválasztása (ne maradjon ki senki, mint például ezúttal a Szomszédok Egymásért Mozgalom vagy a roma önkormányzat).
- A meghívás céljának még egyértelműbbé tétele már a meghívóban szükséges.
- A meghívottak részvételének „bebiztosítása” még inkább kívánatos. Ezt részben a személyes kapcsolatfelvétel, részben pedig a módszer fokozatos elterjedése segítheti elő.
- Szükséges, hogy több idő teljen el a felkészítő képzés és a kivitelezés között, mert az ezúttal rendelkezésre álló három hét alatt sietve kellett szervezni. A rendezvények professzionális előkészítésére több hetet kell fordítani.
- A Café időpontjának megválasztása nagyobb körültekintést igényel. Konkrétan: ne legyen ilyen sűrűn egymás utáni napokon; ne legyen hónap elején; érdemes a hét középső napján, délelőtt tartani stb.
- A Café időtartamának egy órával való növelése ajánlott, azaz három helyett négy órára érdemes tervezni, különben kifutunk az időből. A tapasztalatok

szerint az egyes asztaloknál az egyes problémák megvitatására harminchárom perc szükséges.

- A témafelvetések alaposabb előkészítést igényelnek. Még inkább az adott területre szabott problémákat kell közreadni; ne legyenek átfedések az egyes témák között. Szintén a tapasztalat mutatta meg, hogy az egy Cafében feldolgozandó problémák optimális száma három.
- Az asztaltársaságok tudatosabb összeállítására kell törekedni. Ezt a meghívottak célirányosabb kiválasztásával lehet elérni.
- A rendőrségen belüli információáramlás további javítására is oda kell figyelni, a dokumentumok, háttéranyagok megosztása például egy közös elektronikus felületen sokat segítené ebben.
- A Cafék után érdemes emlékeztetőt és köszönőlevelet küldeni a résztvevőknek, illetve gesztus értékkel azoknak is, akik nem jöttek el.
- Kihagyhatatlan elem a projekt informális, őszinte értékelése.
- Ami Pécsen nehezen működött: a sajtó érdeklődésének felkeltése. Mind az országos, mind a helyi, mind a közéleti, mind a szakmai média ingerküszöbét alig-alig lépte át ez a békés eseménysorozat. Az egyik helyi internetes portál sajnálatosan csak a rendőrség rövidke napi sajtóközleményeit vette át, illetve a helyi televízió mellett mindössze egyetlen közszolgálati csatorna adott hírt az eseménysorozatról. A projekt arcát, a pécsi bűnmegelőzés szakemberét is csak az utolsó napon találta meg interjúalanyként egy stúdióbeszélgetésben a másik helyi televízió, s a Cafék rendezése utáni héten jelent meg néhány soros hír a rendőrség *Zsarú* magazinjában a pécsi kezdeményezéséről.

A Café-helyszínek infrastruktúráját érintően is születtek javaslatok:

- Nagyon jó ötlet volt a Café megrendezésére szolgáló térben a rendőrségi tájékoztató paravánok installálása. Ezáltal bármely helyszín anélkül varázsolható otthonossá („rendőrössé”), hogy rendőrségi objektumban kellene megrendezni a Cafét.
- Az ásványvíz és a pogácsa mellett a kávé is fontos eleme lenne a Cafének, ami esetünkben elmaradt, ám mindenkinek azt tanácsoljuk, hogy ezen nem érdemes spórolni.
- A helyszínválasztás szempontjainak további finomítása is szükséges. A választott tér legyen visszafogottan elegáns, ne túl hivalkodó, ne túl forgalmas és zsúfolt, kellően tágas, de ne túl nagy, legyen világos, tiszta, rendezett, jól megközelíthető. A pécsi helyszínek közül ez leginkább az Apáczai Nevelési Központban, illetve a Zsolnay kulturális negyedben valósult meg.

- A vendégfogadás gyakorlására is érdemes gondot fordítani (érkezés, vendégek fogadása, bemutatkozás; távozás, elköszönés). A rendezvény vége ne legyen elvágólagos, ne vonuljunk le azonnal a molinókkal, ne kezdjünk pakolni, amíg ott vannak a vendégek. Ha jól érezték magukat és az idejük is engedi, akkor még szívesen maradnak kötetlen, informális beszélgetésre a rendőrökkel. A rendezvény lebonyolítására érdemes egy egész munkanapot szánni.

Perspektívák és ajánlások

A Café módszertanának számos további felhasználási lehetősége kínálkozik a rendőrség szervezetén belüli munkában. A módszer a kollégák ötleteinek, javaslatainak feltárására is kiváló eszköz lehet, segíti az együttműködést, a közös gondolkodást, a pontos helyzetfeltárást. Nem utolsósorban segíthet az egyes hierarchiaszintek közötti távolságok csökkentésében.

Felmerülhet a módszer megtanítása, továbbadása más rendőr kollégáknak (nemcsak Pécsen, hanem megyei vagy országos szinten, például Police Café-bemutatók tartásával).

A Police Cafék közvetlen haszna, hogy a civilekkel együtt feltérképezett problémákra alapozva az adott városrészek rendőrösei mihamarabb akár konkrét stratégiákat és azokból cselekvési terveket készíthetnek a problémamegoldás érdekében. Ha pedig az derült ki, hogy nem rendőrségi hatáskörbe tartozik az adott ügy vagy probléma, akkor egy-egy megkereséssel, kapcsolatfelvétellel megszólíthatják az érintetteket.

A Café módszerének terjesztése a civilek körében is cél lehet. A személyes találkozások nyomán előálló ismeretségek serkentő hatásán túl magának a módszernek is van egyfajta ösztönző ereje, amely, reméljük, nem áll meg a kipróbálás szintjén, hanem sokaknak megtetszik, s egyre gyakrabban fogják használni. Akár úgy, hogy mindenféle Cafékat rendeznek (hogy mindjárt ötleteket is adjunk: Kultúra Café Pécs; Pedagógus Café Pécs stb.), ahol a rendőr már „csak” egy lesz a meghívott partnerek között, vagyis visszamegy vendégségbe más, a várost érintő közérdekű probléma feltárása, megoldása céljából rendezett Caféba.

A pécsi lokálpatrióták számára ígéretes perspektívát nyithat, hogy ha a Police Café Pécsnek jó híre megy, akkor országszerte, további megyékben, nagy- és kisvárosban sok-sok rendőr és civil szeretné majd megtanulni a módszert. Ez a pécsi (köz)biztonsággal kapcsolatos alaptalan híresztelések eloszlításában kifejezetten kívánatos lépés volna.

A biztonságos, élhető közösség védernyője

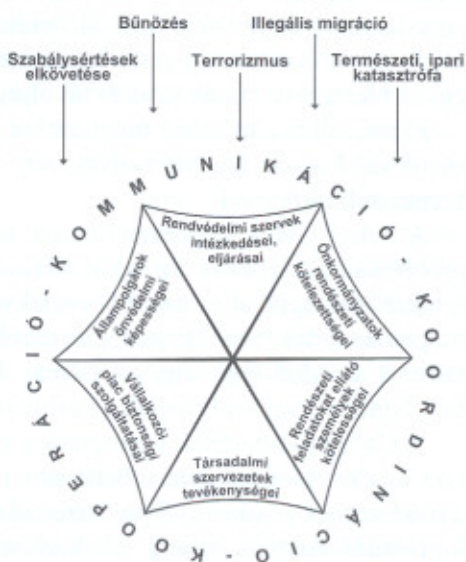
A Police Café Pécs tapasztalatai alapján a következőkben vázolunk egy biztonsági modellt. A modellben rejlő ötletek adaptálásával, az adott lokalitás számára felvetődő konkrét problémák feltérképezésével és elemzésével bizonyosan előrébb jutnának a közösségek saját maguk biztonságosabbá, élhetőbbé tétele terén.

A biztonságos, élhető közösség védernyője: a rendvédelmi szervek intézkedéseinek, eljárásainak; az önkormányzatok rendészeti kötelezettségeinek; a rendészeti feladatokat ellátó személyek⁵ köteletségeinek; a társadalmi szervezetek tevékenységeinek; a vállalkozói piac biztonsági szolgáltatásainak és az állampolgárok önvédelmi képességeinek a komplex összességéből áll.

Alapja – a rendvédelmi szervek, az önkormányzatok, a társadalmi szervezetek és az állampolgárok közötti folyamatos, progresszív párbeszéd, amely a konstruktív kooperációra, a rendszeres koordinációra, valamint az intenzív és hiteles kommunikációra épül.

Ha az egész Cafét – ezzel is a nyitottságot hangsúlyozandó – egy nagy teraszon képzeljük el, akkor az asztaloknál ülő emberek fölött kinyíló napernyő szimbolizálhatja a biztonságot, amelynek nélkülözhetetlen tartópillérei a bizalom és a részvétel. Eről neveztük el modellünket (*ábra*).

Végezetül kívánjuk minden, a gondoljaival valóban foglalkozni szándékozó és a saját biztonságáért felelősséget érző és tenni akaró közösségnek, hogy vágjanak bele bátran, próbálják ki ők is az általunk bemutatott módszert. Szabják saját képükre, rendezzék be kedvük szerint a Police Cafét, és számoljanak be az eredményekről!

⁵ Az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvény 1. § (2) bekezdése alapján rendészeti feladatokat ellátó személy: a természetvédelmi őr, az erdővédelmi szolgálat tagja, a hegyőr, a hivatásos vadász, a rendészeti feladatokat ellátó erdészeti szakszemélyzet, a rendészeti feladatokat ellátó jogosult erdészeti szakszemélyzet, a halászati őr, a közterület-felügyelő, az önkormányzati természetvédelmi őr, a mezőőr.